

CARLES III I LA PROJECCIÓ DE BARCELONA A EUROPA. MÚSICA I POLÍTICA, 1705-1713

Durant la breu estada de Carles III i la seva esposa Elisabet Cristina de Brunsvic-Wolfenbüttel a Barcelona, la ciutat va esdevenir una cruïlla musical. Músics de renom internacional anaven i venien de Barcelona a Viena, i creuaven la Mediterrània de Barcelona a Nàpols o Milà per formar una xarxa musical de gran abast que reflectia tant l'agitada situació política com el desig de Carles III de crear una cort fastuosa que brillés com un estel en el firmament de les grans nacions europees.

El paper de la música era clau en aquest procés iniciat per fer palesa la creació d'un nou poder polític. La necessitat d'erigir-se immediatament com a successor legítim a Espanya, amb el suport dels seus aliats a Àustria, a Anglaterra i al nord d'Europa, va suposar una metamorfosi cultural per a la capital catalana. Hi arribaven instrumentistes de Viena: al principi van ser els de guerra –trompetes i timbalers–, però després els van seguir els de cambra, com ara el violinista Joseph Karl Denck. D'Itàlia, sobretot després que Nàpols hagués passat a domini dels Habsburg el 1707, arribaven compositors com Emmanuele d'Astorga, Antonio Caldara o Giuseppe Porsile, que va ser mestre de capella de Carles III a Barcelona, i també cantants d'òpera.

La cort de Barcelona, com la de Viena o la de Londres, es va rendir a l'òpera italiana com a vehicle primari de l'expressió del poder polític i del gust cultural cosmopolita. El matrimoni de Carles III i Elisabet Cristina es va celebrar el primer dia d'agost de 1708, no només amb la intervenció de la Capella Reial en els actes litúrgics corresponents, sinó també amb una sèrie de serenates italianes d'Antonio Caldara.

La presència a Barcelona d'un centre cortesà amb una activitat musical tan important –probablement el més important de la capital catalana des de finals del segle XIV– repercutia indubtablement en la producció musical dels mestres catalans i va donar com a resultat un gresol d'es-

tils i de formes d'expressió musicals que va transmutar les direccions i les evolucions que seguirien durant el segle XVIII. Entre altres, hi havia Pere Rabassa, que va compondre el seu *to Elisa gran reina* per commemorar la victòria de les tropes de Carles a Almenara el 1710, i Francesc Valls, la missa *Ut queant laxis* que probablement va solemnitzar la coronació de Carles l'any següent. Quan el nou emperador es va traslladar a Viena, va deixar a Barcelona la seva dona, que mantenia un alt nivell d'activitat musical. Dos anys més tard, però, quan ella va seguir el seu marit, es va produir la diàspora d'aquell grup tan nodrit de músics de perfil internacional que havien transformat la ciutat en un astre brillant dins el context musical europeu.

Aquest és el fil argumental del seminari que es durà a terme al MUHBA durant la primavera de 2014 i que aplegarà cinc historiadors de la mú-

sica –Juan José Carreras (Universitat de Saragossa), José María Domínguez (Universitat de La Rioja), Andrea Sommer-Mathis (Universitat de Viena), Álvaro Torrente (Universitat Complutense de Madrid) i Xavier Torres Sans (Universitat de Girona)–, tots ells especialistes que han aportat recerques i idees innovadores a l'estudi i a l'anàlisi de la música de l'època de la Guerra de Successió. Hi presentaran conferències i intervindebran en debats sobre les múltiples perspectives i ramificacions de l'eix musical Viena-Nàpols-Barcelona i el paper de la música com a eina política a l'escena europea en aquest període transcendental de la història de la cultura barcelonina.

Tess Knighton

ICREA Research Professor
Institut Milà i Fontanals (CSIC)
Coordinadora del seminari

Rajola d'oficis MCB 142125